

Пре него што се читаоци намрште на овај очигледан оксиморон, да појаснимо. Суђење *Косу и другима*

(Којићу, алијас Савановићу, Голијану и Гороњи) пред Судом Босне и Херцеговине у Сарајеву јесте било фарсично, али казна ако је била неправедна, то је зато што је исувише блага. Наиме, Франц Кос и Зоран Гороња добили су по 40 година, Станко Којић (алијас Савановић) 43, а Властимир Голијан 19 година. Те казне уследиле су за, како је веће под председништвом судинице Мире Смајловић констатовало, убиство „800 мушкараца и дечака“ на фарми Брањево код Пилице 16. јула 1995. Само толико за тако страшан злочин? Шта се кува у Суду БиХ и одакле он прима своје оперативне сигнале?

Да, пре свега, таксативно наведемо главне тачке излагања судинице Смајловић. Она је 15. јуна само искористила прилику да оптужене прогласи кривима и да им изрекне казну, а ако је неко радознао у вези са резоновањем судског већа у овом предмету мораће да сачека још пет до шест месеци док веће (ваљда после годишњег одмора) не напише своју пресуду. Читаоци, чак и правни лаици, поставиће логично питање: како ико (тузилац или оптужени) може да уложи жалбу не знајући по ком основу је судско веће извело своје закључке? Добро питање, али у Сарајеву врло депласирано.

Основне тачке из излагања судинице Смајловић у петак 15. јуна (није извесно како би тај наступ требало по протоколу назвати; у Америци то би одговарало *sentencing hearing*, али таквог рочишта за изрицање казне тамо не може бити у одуству написане и образложене пресуде) јесу следеће:

(1) Оптужени су проглашени кривима за учешће у „широко распрострањеном и систематичном нападу“ на „бошњачко цивилно становништво“ у сребреничкој енклави. То становништво веће процењује на „до 40.000“, а број „погубљених мушкараца и дечака“ на „више од 7.000“.

"Правда" у Сарајеву

Пише: Стефан Каргановић
среда, 20 јун 2012 12:06

(2) Злочин се квалификује као „злочин против човечности“ и одбацује се квалификација геноцида.

(3) Оптуженима се импутира „да су свесни напада и да њихове радње чине део тог напада“ и да су оптужени „вршили прогон цивилног бошњачког становништва... на етничкој основи, укључујући лишавање живота“.

(4) Оперативно, злочин почињен 16. јула 1995. био је извршен „између 10 и 15 часова“, а имао је за последицу „погубљење 800 Бошњака“.

Да збрка буде већа, аудио-снимак рочишта који се налази на сајту Суда БиХ [\[1\]](#) не садржи потпуно исте информације као и медијски извештаји из суда, на пример текст Асошијетед преса.

[\[2\]](#)

Новинске агенције јављају да је судиница Смајловић образложила одбацивање геноцида тиме што су оптужени злочин извршили за новчану награду, а не из геноцидне намере, али тај део се не чује на званичном аудио снимку који је Суд поставио.

Како год, изгледа да Суд БиХ у Сарајеву – како би се то у Америци рекло – *just can't get it right*

, па чак и када је казна коју изриче начелно исправна. Да пођемо редом.

Како је могуће да оптужени припадници групе који одговарају за у суштини исто

кривично дело, у којем су учествовали на у суштини исти начин, добију казне у распону од 24 године, између 19 и 43 године затвора? Тај распон је необјашњив и не улива поверење да се судско веће руководило неким рационалним основом када је изрицало казне. Рационални основ је кључна компонента правичног суђења када је у питању политика кажњавања. Затим, шта ће се сада догодити са појединцима у сличном положају у другим предметима (случај Ступар долази на ум) којима јесте био приписан геноцидни умишљај и који су били осуђени у складу са тиме, а чија се свест не може битно разликовати од осуђених за Пилицу? Да ли ће њихове казне бити преиспитане у светлу нових закључака? Треће, темељне чињенице у вези са злочином у Пилици сада су измењене, и то самовољно и без икаквог објашњења. Каква је нова методологија бројања била кориштена да се претходно прихваћени број жртава у Пилици са 1.200, што је до сада за Пилицу важило као стандардна цифра на свим сребреничким суђењима и у Хагу и у Сарајеву, смањи на 800? Зашто не објавити цифру од 500 или 350, или неку другу?

Ово је изузетно битно зато што интегритет судског процеса у великој мери зависи од одговора на питање како је 400 људи са донедавног списка жртава тако волшебно испарило? Ко је и како жртве пребројавао, поготово ако се има у виду да је на лицу места у Пилици ексхумирано између 115 [\[3\]](#) и 124 [\[4\]](#) људи. Раскорак је заслепљујући. Материјални докази говоре једно, а произвољне цифре које лансирају тужилаштва БиХ и Хашког трибунала, и које усвајају судска већа на оба места, сасвим су другачије. Зашто цифра која одражава број пронађених посмртних остатака на месту погубљења није усвојена као основ за изрицање казне? Све мимо тога је произвољно и политички мотивисано. Чак и да јесу били кориштени докази са лица места који указују на много мањи број стрељаних, оптужени не би нимало боље прошли а процес би био неупоредиво убедљивији.

Вредан је помена један од резултата смањења броја погубљених заробљеника са 1.200 на 800, док временски оквир стрељања – по експлицитном закључку суднице Смајловић који се на тонском запису чује – остаје исти као до сада: од 10 до 15 часова, или укупно пет сати. Да подсетимо да је на основу сведочења „крунског сведока“ Дражена Ердемовића бугарски аналитичар Жерминал Чивиков израчунао да када би 1.200 људи

требало стрељати у групама од по десет у временском периоду од пет сати – као што је сведок-сарадник Тужилаштва Ердемовић тврдио – то би оставило по 2,5 минута за стрељање сваке групе. По закључку Чивикова, то је физички немогуће. Са волшебном смањеним бројем жртава, стрељачки stroj би уместо 2,5 добио 3,75 минута по групи да одради свој посао. Да ли то сада постаје могуће? Нека читаоци одлуче.

Узгред, током суђења судиница Смајловић и колеге чули су оцену војног вештака Тужилаштва Хашког трибунала, Ричарда Батлера, да су припрема и извршење напада ВРС у јуну и јулу 1995, са циљем раздвајања енклава Сребренице и Жепе, представљали потпуно легитимну војну операцију, независно од касније почињених злочина. Одакле, онда, Смајловићки идеја да се радило о „широко распрострањеном и систематичном нападу“ на бошњачко цивилно становништво? Цивилно? Био сам под утиском да се у енклави налазила 28. дивизија Армије БиХ са бројним стањем од 5.000 наоружаних бораца. Да ли је веће чуло за тако нешто? То су неки од разлога зашто нам је потребан текст пресуде госпође Смајловић и очекујемо га чим се буде вратила са мора.

Начин изрицања казне у предмету *Кос и други* пред Судом БиХ у пуној мери одражава политичку зависност, непрофесионалност и неозбиљност тог суда. Пред њиме, ви се не можете надати процесно праведном суђењу чак и када је казна оквирно прикладна. Сарајевској правди и Бог и Алах су одавно рекли: лаку ноћ!

[1] <http://www.sudbih.gov.ba/files/media/893-1.mp3> [2] “4 Bosnian Serbs sentenced for Srebrenica killings,” *Associated Press*, <http://www.sacbee.com/2012/06/15/4564634/4-bosnian-serbs-sentenced-for.html#storylink=cpy>

[3] Цифра коју је на суђењу *Пелемишу и Перићу* пред Судом БиХ предложио вештак одбране, др Љубиша Симић.

[4] Цифра коју је на суђењу *Пелемишу и Перићу* пред Судом БиХ предложио вештак тужилаштва, др Рифат Кешетовић.

"Правда" у Сарајеву

Пише: Стефан Каргановић
среда, 20 јун 2012 12:06
